

ОБРАЗАЦ ЗА КОМЕНТАРЕ

на *Нацрт закона о изменама и допунама Закона о забрани дискриминације*

1.

Име и презиме: Јелена Жунић Цицварић

Име организације, односно институције: Ужички центар за права детета

Контакт телефон: 0641219997

Е-mail: j.zuniccivaric@gmail.com

2.

Име и презиме: Саша Стефановић

Име организације, односно институције: Мрежа организација за децу Србије МОДС

Контакт телефон: 0693662423

Е-mail: office@zadecu.org

3.

Име и презиме: Снежана Лазаревић

Име организације, односно институције: Иницијатива за права особа са менталним инвалидитетом MDRI-S

Контакт телефон: 0604068833

Е-mail: slazarevic@driadvocacy.org

4.

Име и презиме: Татјана Лазор Обрадовић

Име организације, односно институције: Центар за производњу знања и вештина ЦПЗВ

Контакт телефон: 060 5650111

Е-mail: cpzvns@gmail.com

5.

Име и презиме: Јелена Унијат

Име организације, односно институције: Praxis

Контакт телефон:

Е-mail: jelena.unijat@praxis.org.rs

6.

Име и презиме: Марко Кошутин

Име организације, односно институције: Савез удружења за помоћ МНРО у АП Војводини

Контакт телефон: 069 1 444 219

Е-mail: mnro.voj@gmail.com

Датум: 29.04.2026.

1. Општи коментари и сугестије на *Нацрт закона о изменама и допунама Закона о забрани дискриминације*
(коментари и сугестије треба да буду образложени)

Позитивно је што се приступило усаглашавању Закона о забрани дискриминације са међународним и регионалним антидискриминационим правним оквиром.

Република Србија је потписница Конвенције о правима детета и обавезала се да ће поштовати одредбе ове конвенције. Између осталог, одредбама члана 2. Конвенције о правима детета, обавезала се да ће поштовати и обезбедити права садржана у конвенцији сваком детету под својом јурисдикцијом, без икакве дискриминације и без обзира на расу, боју коже, пол, језик,

вероисповест, политичко или друго убеђење, национално, етничко или социјално порекло, имовно стање, инвалидитет, рођење или други статус детета или његовог родитеља или законског старатеља, као и да ће предузети све потребне мере како би се обезбедила заштита детета од свих облика дискриминације.

С тим у вези, сматрамо да је ово уједно и прилика за усаглашавање националног антидискриминационог законодавства са одредбама Конвенције о правима детета, препорукама Комитета за права детета упућеним Републици Србији и одредбама општих коментара Комитета за права детета које се односе на дискриминацију деце.

Конкретно, у питању су:

- Одредбе члана 2. Конвенције о правима детета;
- Закључна запажања Комитета за права детета о комбинованом другом и трећем периодичном извештају Републике Србије (CRC/C/SRB/CO/2-3 од 7. марта 2017. године);
- Општи коментар бр. 2 Комитета за права детета (2002);
- Општи коментар бр. 5 Комитета за права детета (2003);
- Општи коментар бр. 12 Комитета за права детета (2009);
- Заједнички Општи коментар бр. 31/18 Комитета за елиминацију дискриминације жена и Комитета за права детета (2019);

2. Коментари и сугестије на појединачне чланове *Нацрта закона о изменама и допунама Закона о забрани дискриминације*

(коментар или сугестија треба да садржи ознаку члана на који се односи)

Немамо коментаре нити сугестије на појединачне чланове *Нацрта закона о изменама и допунама Закона о забрани дискриминације*, али имамо предлоге за нове чланове, које ћемо додати испод, у одговарајућем делу.

Уједно указујемо да нећемо радити нумерисање нових чланова *Нацрта закона о изменама и допунама Закона о забрани дискриминације*, с обзиром да не знамо колико ће још предлога и сугестија бити, али ћемо реферисати на измене чланова *Закона о забрани дискриминације* које сматрамо да су неопходне.

3. Предлози за измену или допуну појединачних чланова *Нацрта закона о изменама и допунама Закона о забрани дискриминације*

Члан, став, тачка	Предлог за измену/допуну	Образложење

4 Предлози за додавање нових чланова у *Нацрта закона о изменама и допунама Закона о забрани дискриминације*

Члан, став, тачка	Предлог за допуну (додавање новог члана)	Образложење
<p><u>Закона о забрани дискриминације</u></p> <p><u>* (видети подвучени коментар изнад)</u></p>		
<p>Члан 2. став 1. ЗЗД</p>	<p>Тачка 1.</p> <p>Изрази „дискриминација” и „дискриминаторско поступање” означавају свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лица или групе као и на чланове њихових породица, или њима блиска лица, на отворен или прикривен начин, а који се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, роду, родном идентитету, сексуалној оријентацији, полним карактеристикама, нивоом прихода, имовном стању, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, укључујући статус детета и малолетника, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима (у даљем тексту: лична својства);</p> <p>Додавање <u>нових тачки у ставу 1.</u> овог члана:</p> <p>- Израз дете означава свако људско биће млађе од 18 година. Изрази дете и малолетник имају исто значење у смислу овог закона. Када се одредбе овог закона примењују на дете, тумачиће се на начин који је у складу са најбољим интересом детета.</p> <p>- Вишеструка дискриминација означава дискриминаторно поступање према лицу</p>	<p>Предлог за ове допуне Закона о забрани дискриминације базиран је на одредбама чланова 1. и 2. Конвенције о правима детета, Општем коментару Комитета за права детета бр. 5 из 2003. године (ст. 23 и 32-33), Општем коментару бр. 18 из 2019. године (ст. 6 и 15-16) и Закључним запажањима за Србију CRC/C/SRB/CO/2-3 (ст. 12 и 22)</p>

	<p>или групи лица на основу два или више личних својстава, које делују одвојено или истовремено, при чему се утицај личних својстава може разграничити.</p> <p>- Интерсекцијска дискриминација означава дискриминаторно поступање према лицу или групи лица које произлази из сложеног или интеракцијског ефекта два или више личних својстава, при чему се утицај личних својстава не може разграничити.</p>	
--	--	--

<p>Члан 13. став 1. ЗЗД</p>	<p>Тешки облици дискриминације су:</p> <p>1. изазивање и подстицање неравноправности, мржње и нетрпељивости по основу националне, расне или верске припадности, језика, политичког опредељења, пола, родног идентитета, сексуалне оријентације и инвалидитета, старосног доба, укључујући статус детета и малолетника;</p> <p>4. ропство, трговина људима, а посебно трговина децом, сегрегација, апартхејд, геноцид, етничко чишћење и њихово пропагирање;</p> <p>Додавање нове тачке у ставу 1. овог члана:</p> <p>- Дискриминација детета или групе деце чија је последица ускраћивање или знатно отежавање приступа образовању, здравственој заштити, адекватном становању, социјалној заштити, регистрацији рођења или личним документима, као и учешћу у поступку који се тиче детета.</p>	<p>Предлог за ове измена и допуна Закона о забрани дискриминације базиран је на одредбама Општег коментара бр. 18 из 2019. године (ст. 6, 15-16 и 55е) и Закључним запажањима за Србију CRC/C/SRB/CO/2-3 (ст. 22-23 и 30-31)</p>
<p>Члан 14. ЗЗД ставови 3. и 5.</p>	<p>Послодавци су дужни да предузму одговарајуће мере ако је то потребно у конкретном случају у циљу обезбеђивања приступа, разумно прилагођеног радног места, учешћа, стручног усавшавања и напредовања у послу запослених који се налазе у неравноправном положају у односу на друге запослене, а нарочито особа са инвалидитетом, припадника националних мањина, жена, мушкараца, особа другачије сексуалне оријентације, родног идентитета, старијих особа, младих радника испод 18 година и других, осим ако би ове мере представљале несразмеран терет за послодавца. Не сматра се да је терет несразмеран ако је умањен примереним мерама јавних политика у области рада и запошљавања.</p> <p><u>Допуна става 5. овог члана или нови став члана 14.</u></p> <p>Процена утицаја нарочито садржи:</p> <p>1) свеобухватан опис стања у области која је предмет регулисања са посебним освртом на социоекономски угрожена лица и групе лица;</p> <p>2) процену неопходности и сразмерности намераваних измена прописа са аспекта поштовања начела једнакости и права социоекономски угрожених лица и група лица;</p> <p>3) процену ризика за права, обавезе и на закону засноване интересе лица и група лица из става 3. овог члана.</p> <p>У случајевима када нови пропис или јавна политика утиче или може утицати на децу, спровешће се процена утицаја на</p>	<p>Предлог за ове допуне Закона о забрани дискриминације базиран је на одредбама чланова 1. и 2. Конвенције о правима детета, Општем коментару Комитета за права детета бр. 5 из 2003. године (ст. 32-33 и 61-62) и Закључним запажањима за Србију CRC/C/SRB/CO/2-3 (ст. 7 и 12)</p>

	права детета, уз адекватну партиципацију деце и организација које их представљају.	
--	---	--

<p>Нови члан 14а 33Д</p>	<p>Органи јавне власти дужни су да предузимају превентивне мере ради уклањања стереотипа и предрасуда као узрока дискриминације, као и да обезбеде окружење без стигме, дискриминације и насиља.</p> <p>Нарочито су дужни да:</p> <p>спровode кампање за подизање свести у циљу сузбијања стереотипа и предрасуда према групама у посебном ризику од дискриминације, укључујући децу из ових група;</p> <p>укључе права детета, забрану дискриминације и равноправност у образовање и стручне обуке;</p> <p>спровode програме за превенцију сваког облика насиља, укључујући родно засновано насиље, вршњачко и сајбер насиље;</p> <p>обезбеде доступне и прилагођене информације о правима и начинима заштите права из овог закона.</p>	<p>Предлог за ове допуне Закона о забрани дискриминације базиран је на одредбама Општег коментара Комитета за права детета бр. 5 из 2003. године (ст. 92 и 108-115), Општег коментара бр. 12 из 2009. године (ст. 49), Општем коментару бр. 18 из 2019. године (ст. 61-63 и 70-80) и Закључним запажањима за Србију CRC/C/SRB/CO/2-3 (ст. 19, 23а, 33д-е и 59а)</p>
<p>Члан 19. 33Д</p>	<p><u>Предлог допуна члана 19, након става 2. овог члана додају се нови ставови</u></p> <p>Забрањено је лицу или групи лица на основу њиховог личног својства, отежати или онемогућити упис у васпитно-образовну установу, или искључити их из ових установа, отежати или ускратити могућност праћења наставе и учешћа у другим васпитним, односно образовним активностима, разврставати ученике по личном својству, злостављати их и на други начин неоправдано правити разлику и неједнако поступати према њима.</p> <p>Изричито је забрањено:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) одвајање деце у посебне групе или школе, или примена наставног плана и програма нижег квалитета или смањеног обима, на основу личног својства. Свако такво раздвајање, формално или фактичко, представља сегрегацију у смислу овог закона; 2) одбијање, одлагање и отежавање уписа детета у образовне институције због недостатка или непотпуне документације која се односи на дете или његове родитеље или законске старатеље; 3) искључивање детета из ваннаставних активности, школских излета, спорта, културних активности, превоза или исхране, на основу личног својства; 4) било какво насиље према детету, укључујући родно засновано насиље, вршњачко и сајбер насиље, узнемиравање, понижавајуће поступање или говор мржње, у просторијама школе, 	<p>Предлог за ове допуне Закона о забрани дискриминације базиран је на одредбама Општег коментара Комитета за права детета бр. 18 из 2019. године (ст. 62) и Закључним запажањима за Србију CRC/C/SRB/CO/2-3 (ст. 32д, 33д, 54а-г, 55а-е, 58-59)</p>

	<p>као и током школских и ваншколских активности.</p> <p>Образовне установе су дужне да обезбеде разумно прилагођавање и индивидуализовану образовну подршку деци са сметњама у развоју и другој деци којој је потребна додатна подршка, како би се осигурало њихово укључивање у редовно образовање на равноправној основи са другом децом. Отежавање, ускраћивање или условљавање такве подршке на основу личних својстава детета или родитеља, односно, старатеља и чланова породице представља дискриминацију.</p>	
--	--	--

<p>Члан 22. 33Д</p>	<p>Свако дете, односно малолетник има једнака права и заштиту у породици, друштву и држави, без дискриминације по било ком личном својству детета или његовог родитеља, законског заступника или члана породице.</p> <p>Деца у посебном ризику од дискриминације, у смислу овог закона, су:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Деца припадници ромске националне мањине и других националних и етничких мањина; 2. Деца са инвалидитетом, укључујући интелектуални, психосоцијални, физички, сензорни и вишеструки инвалидитет; 3. Избеглице, тражиоци азила, мигранти, интерно расељени и без држављанства, без обзира на њихов правни статус или правни статус њихових родитеља; 4. Деца која живе у руралним, удаљеним и на други начин изолованим срединама; 5. Деца у уличној ситуацији; 6. Деца која живе са HIV/AIDS и другим хроничним или стигматизованим здравственим стањима; 7. LGBTI деца; 8. Деца лишена породичног окружења, укључујући децу која живе у институцијама или другим облицима алтернативне неге; 9. Деца која живе у сиромаштву или у породицама у ситуацији социјалне искључености; 10. Деца у сукобу са законом. <p>Забрањено је:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. неједнако поступање према детету, односно ускраћивање или ограничавање права детета по основу било ког личног својства детета или његових родитеља, законских заступника или чланова породице; 2. јавно заговарање или поступање којим се даје предност деци једног пола, у односу на децу другог пола; 3. излагање детета стигми, говору мржње, узнемиравању, понижавајућем поступању или насиљу по основу било ког личног својства детета или његових родитеља, законских заступника или чланова 	<p>Предлог за ове измене и допуне Закона о забрани дискриминације базиран је на одредбама члана 2. Конвенције о правима детета, Општег коментара Комитета за права детета бр. 2 из 2002. године (ст. 12), Општег коментара бр. 5 из 2003. године (ст. 32 и 33), Општег коментара бр. 12 из 2009. године (ст. 2 и 75-79) и Закључним запажањима за Србију CRC/C/SRB/CO/2-3 (ст. 22-23, 32д, 40, 45-46, 51-52, 54д-е, 56-61)</p>
---------------------	--	--

	<p>породице;</p> <p>4. искључивање детета из образовања, здравствене заштите, социјалне заштите, становања, уписа у матичне књиге рођених, личних докумената, јавних услуга, културних, спортских или рекреативних активности, односно приступа судским, управним и другим поступцима, или условљавање тог приступа, по основу било ког личног својства детета или његових родитеља, законских заступника или чланова породице.</p> <p>Приликом примене одредаба овог члана, најбољи интерес детета биће примарни критеријум, а детету ће се обезбедити право да слободно изрази мишљење и да се том мишљењу посвети дужна пажња у складу са његовим узрастом и зрелошћу.</p> <p>Органи јавне власти су дужни да посвете посебну пажњу групама деце из става 2. овог члана и да уведу мере, укључујући и посебне мере, како би се одговорило на специфичне облике дискриминације са којима се суочавају ове групе.</p>	
--	---	--

<p>Члан 33. став 1. 33Д</p>	<p><u>Допуна члана 33. става 1 – додаје се нова тачка:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Обезбеђује да сви поступци који се воде пред Повереником буду доступни деци, да су прилагођени деци и да поштују право детета да изрази мишљење и да оно буде узето у обзир. 	<p>Предлог за ову допуну Закона о забрани дискриминације базиран је на одредбама Општег коментара Комитета за права детета бр. 2 из 2002. године (ст. 10-11 и 13-14), Општег коментара бр. 5 из 2003. године (ст. 58-59) и Закључним запажањима за Србију CRC/C/SRB/CO/2-3 (ст. 22ц, 23д и 17)</p>
<p>Нови члан 33а 33Д</p>	<p>У оквиру Стручне службе Повереника, успоставља се организациона јединица за поступање у случајевима дискриминације деце. Организациона јединица је задужена и за промоцију равноправности деце.</p> <p>Повереник је дужан да за запослене у овој организационој јединици обезбеди иницијалну и континуирану обуку о правима детета и положају деце, укључујући децу из група у посебном ризику од дискриминације.</p> <p>Организациона јединица:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Обезбеђује начине подношења притужби прилагођене деци, укључујући децу из група у посебном ризику од дискриминације; 2. Успоставља контакт са децом из група у посебном ризику од дискриминације и њиховим породицама, укључујући посете школама, предшколским установама, здравственим установама, прихватним центрима, установама за алтернативну негу и неформалним насељима; 3. Израђује информативне материјале прилагођене деци о правима из овог закона, као и о поступку пред Повереником; 4. Припрема посебне анализе стања у вези са дискриминацијом деце и укључује их у редовне и посебне извештаје Повереника; 5. Осигурава приватност, заштиту достојанства и безбедност деце учесника у поступку пред Повереником и свим другим активностима; 6. Континуирано сарађује са организационом јединицом Заштитника грађана која се бави правима детета. 	<p>Предлог за ову допуну Закона о забрани дискриминације базиран је на одредбама Општег коментара Комитета за права детета бр. 2 из 2002. године (ст. 6, 11, 13-14) и Закључним запажањима за Србију CRC/C/SRB/CO/2-3 (ст. 17а-ц, 22ц и 23д)</p>
<p>Члан 35. 33Д</p>	<p><u>Допуна члана 35. 33Д</u></p> <p>Дете може лично да поднесе притужбу</p>	<p>Предлог за ове допуне Закона о забрани</p>

	<p>Поверенику, без обзира на узраст, уколико је способно да формира и изрази мишљење по том питању.</p> <p>Притужбу у име детета може да поднесе и родитељ детета, законски старатељ, организација која се бави заштитом права детета, као и на иницијативу Заштитника грађана.</p> <p>Када се притужба подноси у име детета које је способно да формира и изрази мишљење по том питању, Повереник ће затражити мишљење детета и дати му одговарајућу тежину, у складу са узрастом и зрелошћу детета.</p> <p>Повереник води поступак у коме учествује дете на начин који је адекватан и примерен узрасту детета, његовој зрелости, полу, инвалидитету и на језику који дете разуме.</p> <p>Повереник посебно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Обавештава дете, у прилагођеном облику, о поступку, правима детета, о улози Повереника и сваког другог учесника у поступку, као и о могућим исходима; 2. Осигурава да је идентитет детета заштићен, током поступка и након њега, осим ако је откривање неопходно и у најбољем интересу детета, уз слободан и информисани пристајак детета, када је дете способно да га пружи; 3. Обезбеђује да дете изрази мишљење, коме ће се придати дужна пажња, самостално или преко заступника, у окружењу које је прилагођено детету, као и уз помоћ преводиоца, тумача за знаковни језик или друге квалификоване особе за подршку, када је то потребно. 	<p>дискриминације базиран је на одредбама Општег коментара Комитета за права детета бр. 2 из 2002. године (ст. 6, 11 и 13), Општег коментара бр. 12 из 2009. године (ст. 21, 34, 36-37, 46-49 и 75-79) и Закључним запажањима за Србију CRC/C/SRB/CO/2-3 (ст. 17а-б, 23д и 66-67)</p>
--	---	---

НАПОМЕНА:

- Коментари и сугестије се достављају искључиво у форми овог обрасца
- Коментари и сугестије се достављају искључиво на имејл адресу antidiskriminacija.rodna@minljmpdd.gov.rs најкасније до 29. априла 2026. године